

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z RELIGII DLA KLASY VIII SZKOŁY PODSTAWOWEJ

W roku szkolnym 2023/2024

według podręcznika „Duch Święty nas uświęca” nr AZ-24-01/20-KI-14/23
zgodnego z programem nauczania nr AZ-2-02/20.

I. PODSTAWY PRAWNE

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 Prawo Oświatowe (Dz. U. 2017 poz. 59 z późniejszymi zmianami).
- Ustawa z dnia 7 września 1991 o systemie oświaty ((Dz. U. z 2022 r. poz. 2230).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz.U.2019 poz. 372).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. 2019 poz. 373).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 19 sierpnia 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1780).
- Statut Szkoły Podstawowej nr 9 im. Jana Pawła II w Otwocku.

II. CELE OCENIANIA

- Ocenianie osiągnięć edukacyjnych ucznia polega na rozpoznawaniu przez nauczycieli poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, wymagań edukacyjnych wynikających z realizowanych w szkole programów nauczania oraz wymagań edukacyjnych wynikających z realizowanych w szkole programów nauczania w przypadku dodatkowych zajęć edukacyjnych.
- Ocenianie wewnętrzne ma na celu:
 - 1) informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i jego zachowaniu oraz o postępach w tym zakresie;
 - 2) udzielanie uczniowi pomocy w nauce poprzez przekazanie uczniowi informacji o tym, co zrobił dobrze i jak powinien się dalej uczyć;
 - 3) udzielanie uczniowi wskazówek do samodzielnego planowania własnego rozwoju
 - 4) motywowanie ucznia do dalszych postępów w nauce i zachowaniu;
 - 5) dostarczenie rodzicom (prawnym opiekunom) i nauczycielom informacji o postępach, trudnościach w nauce, zachowaniu oraz szczególnych uzdolnieniach ucznia;
 - 6) umożliwienie nauczycielom doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno – wychowawczej.
 - 7) monitorowanie pracy ucznia.

III. OGÓLNE USTALENIA

- Ocenianie bieżące w klasach IV-VI odbywa się zgodnie z następującą skalą:
 - 1) stopień celujący – 6
 - 2) stopień bardzo dobry – 5
 - 3) stopień dobry – 4
 - 4) stopień dostateczny – 3
 - 5) stopień dopuszczający – 2
 - 6) stopień niedostateczny – 1

- Oceny bieżące rejestrowane są w dzienniku elektronicznym za pomocą odpowiedników cyfrowych podporządkowanych w/w skali.
- Dopuszcza się nieprzygotowanie do lekcji, odnotowywane w dzienniku minusem (-), uzyskanie trzech minusów skutkuje wpisaniem uwagi negatywnej.
- Dopuszczalne jest dodawanie znaków “+” i “-” do każdego z powyższych stopni w przypadku oceniania częściowego oraz oceny śródrocznej w tym proponowanej oceny śródrocznej. Skalę bez dodatkowych znaków stosuje się w przypadku rocznych i końcowych ocen klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych.

IV. OBSZARY AKTYWNOŚCI UCZNIÓW:

- Rozumienie pojęć religijnych.
- Stosowanie terminologii religijnej.
- Samodzielne lub w grupie przeprowadzanie zadań
- Stosowanie zdobytej wiedzy i umiejętności w inscenizacjach, gazetce szkolnej, pracy na rzecz Kościoła i w innych sytuacjach.
- Prace projektowe i długoterminowe.
- Aktywność na lekcji i poza nią oraz wkład pracy ucznia.
- Praca w grupach.
- Prowadzenie zeszytu

OGÓLNE KRYTERIA OCENIANIA

W procesie oceniania **obowiązuje stosowanie zasady kumulowania wymagań** (ocenę wyższą otrzymać może uczeń, który spełnia wszystkie wymagania przypisane ocenom niższym). Oceniamy wiedzę i umiejętności ucznia oraz przejawy ich zastosowania w życiu codziennym, przede wszystkim w szkole. Gdy uczeń ubiega się o ocenę celującą, bierzemy pod uwagę również jego zaangażowanie religijno-społeczne poza szkołą.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a) nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą,
- b) odmawia wszelkiej współpracy,
- c) mimo zachęt wykazuje obojętny albo wręcz lekceważący stosunek do przedmiotu, wiedzy i wiary.
- d) nie opanował minimum wiadomości i umiejętności objętych programem nauczania lub jego bloku, a jego braki uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy;
- e) nie jest w stanie z pomocą nauczyciela rozwiązać prostego zadania;
- f) popełnia błędy, nie udziela odpowiedzi lub udziela błędnych;
- g) jest bardzo często nieprzygotowany do lekcji (nie odrabia prac domowych, nie przynosi niezbędnych przyborów).

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania konieczne:

- a) w zakresie wiadomości i umiejętności opanował treści najłatwiejsze, najczęściej stosowane, stanowiące podstawę do dalszej edukacji,
- b) wykazuje choćby minimalne zainteresowanie przedmiotem i gotowość współpracy z nauczycielem i w grupie.
- c) umie wykazać się wiedzą elementarną, rozwiązuje zadania o niskim stopniu trudności;
- d) potrafi skorzystać z pomocy nauczyciela;
- e) wykazuje minimalne zainteresowanie wiedzą;
- f) mimo braków w wiadomościach i umiejętnościach ma możliwość uzyskania koniecznej wiedzy z danego przedmiotu w ciągu dalszej nauki

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania podstawowe:

Wymagania edukacyjne z religii dla klasy 8 „Duch Święty nas uświęca”
Szkoła Podstawowa Nr 9 im. Jana Pawła II w Otwocku

- a) opanował treści najbardziej przystępne, najprostsze, najbardziej uniwersalne, niezbędne na danym etapie kształcenia i na wyższych etapach,
- b) uczestniczy w rozwiązywaniu problemów oraz umiejętnie słucha innych.
- c) rozwiązuje (przy niewielkiej pomocy nauczyciela) typowe zadania o przeciętnym stopniu trudności;
- d) zna podstawowe pojęcia;
- e) wykorzystuje wiedzę w sposób odtwórczy

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania rozszerzające:

- a) opanował treści umiarkowanie przystępne oraz bardziej złożone,
- b) ukierunkowany jest na poszukiwanie prawdy i dobra oraz szanuje poglądy innych,
- c) aktywnie realizuje zadania wykonywane w grupie.
- d) wykazuje zainteresowanie wiedzą i poszukuje jej w różnych źródłach informacji;
- e) skutecznie komunikuje się i efektywnie współpracuje w zespole;
- f) wykazuje zainteresowanie przedmiotem;
- g) łączy wiedzę z różnych przedmiotów

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania dopełniające:

- a) opanował treści obejmujące elementy trudne do opanowania, złożone i nietypowe,
- b) wykazuje własną inicjatywę w rozwiązywaniu problemów swojej społeczności
- c) wszechstronnie dba o rozwój swojej osobowości i podejmuje zadania apostolskie.
- d) prezentuje ugruntowaną wiedzę i umiejętności objęte materiałem nauczania;
- e) 2) przekazuje swoją wiedzę pewnie, posługując się klarownym, komunikatywnym językiem;3) potrafi powiązać różne fakty i wiadomości oraz umie zastosować je w nowych często nieznanym sytuacjach;
- f) 4) samodzielnie formułuje wnioski;
- g) 5) rozwiązuje problemy w twórczy sposób, logicznie i precyzyjnie opisuje otrzymane wyniki oraz wyciąga z nich własne wnioski;
- h) 6) przedstawia zajmującą własny punkt widzenia, potrafi go bronić, szanuje argumenty innych;
- i) 7) efektywnie współdziała w zespole, stymulując pracę twórczą w grupie

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- a) posiadał wiedzę i umiejętności z przedmiotu w danej klasie, samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia,
 - a) biegłe posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych i proponuje rozwiązania nietypowe,
 - b) osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach kwalifikując się do finałów na szczeblu diecezjalnym, powiatowym, regionalnym, wojewódzkim albo krajowym lub posiada inne porównywalne osiągnięcia.
 - c) prezentuje wiedzę i umiejętności znacznie wykraczające poza realizowany program;
 - d) twórczo rozwiązuje problemy, dostrzega je, nie unika ich i podejmuje niekonwencjonalne sposoby ich rozwiązania;
 - e) poszukuje, porządkuje i przetwarza informacje z różnych źródeł;
 - f) samodzielnie i twórczo rozwija swoje zainteresowania;
 - g) inspirowanie pracę w zespole;
 - h) potrafi stosować metody i techniki negocjacyjne w rozwiązywaniu problemów;
 - i) posługuje się pięknym językiem ojczystym;
 - j) potrafi dokonać trafnej samooceny.

VI. NARZEDZIA POMIARU OSIĄGNIĘĆ UCZNIĄ I SPOSOBY OCENIANIA WIADOMOŚCI I UMIEJĘTNOŚCI, (np.: praca klasowa (test, sprawdzian), kartkówka, praca domowa, odpowiedź ustna, zeszyt, praca na lekcji, praca w grupie, praca dodatkowa, projekt).

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENIANIA DO POSZCZEGÓLNYCH FORM AKTYWNOŚCI

1. Ustala się wewnątrzszkolne zasady przeprowadzania pisemnych prac kontrolnych (prac klasowych, sprawdzianów, testów):

- 1) za pisemną pracę kontrolną uznaje się sprawdzian wiadomości lub umiejętności obejmujący określony zakres materiału, wynikający ze struktury programu nauczania danych zajęć edukacyjnych, poprzedzony powtórzeniem materiału, obejmujący więcej niż 3 jednostki lekcyjne;
- 2) pisemne prace kontrolne powinny być zapowiedziane z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem, a ich przewidywany termin zaznaczony w dzienniku elektronicznym lub lekcyjnym;
- 3) prace kontrolne są obowiązkowe dla wszystkich uczniów; jeżeli uczeń nie napisze pracy klasowej w terminie, powinien ją napisać w terminie późniejszym, uzgodnionym z nauczycielem;
- 4) uczeń może poprawić ocenę z pracy klasowej w terminie uzgodnionym z nauczycielem, zgodnie z zasadami poprawiania ocen określonymi w Przedmiotowych Systemach Oceniania;
- 5) w danym dniu klasa może pisać jedną pracę klasową, a w ciągu tygodnia nie więcej niż trzy;
- 6) na zakończenie semestru nie przewiduje się końcowej (zaliczeniowej) pracy kontrolnej;
- 7) prace klasowe nauczyciel powinien poprawić i ocenić w terminie do dwóch tygodni;
- 8) Przy ocenianiu prac kontrolnych (prac klasowych, sprawdzianów, testów) punktowanych stosuje się następujące jednolite kryteria ocen:

- 0% - 29% - ocena niedostateczna
- 30% - 49% - ocena dopuszczająca
- 50% - 74% - ocena dostateczna
- 75% - 85% - ocena dobra
- 86% - 94% - ocena bardzo dobra
- 95% - 100% - ocena celująca

2. Prace domowe: to zagadnienia nawiązujące do lekcji zadane przez nauczyciela do samodzielnego opracowania przez ucznia w formie pisemnej, ustnej lub praktycznej. Uczeń, który nie odrobi zadania domowego ma obowiązek odrobienia pracy na najbliższą godzinę lekcyjną. Prace domowe są obowiązkowe dla wszystkich uczniów, brak jest odnotowany (-), a jej wykonanie (+) lub oceną. Trzy minusy są jednoznaczne z wpisaniem uwagi negatywnej z zachowania. Każdy kolejny minus to kolejna uwaga.

3. Odpowiedź ustna: to ustne sprawdzenie wiedzy obejmujące zakres materiału nawiązujący do tematyki z poprzednich trzech lekcji.

4. Praca w grupie to umiejętność organizacji pracy zespołowej, aktywny udział w dyskusji, twórcze rozwiązywanie problemu, pełnienie różnych ról w zespole, dbałość o końcowe efekty pracy zespołu. W określonych wypadkach wyniki pracy grupowej są prezentowane przez wybrane osoby na forum klasy.

5. Praca na lekcji to aktywność ucznia na zajęciach, np. ćwiczenia pisemne, wykonanie kart pracy, udział w dyskusjach dotyczących tematu lekcji.

6. Kartkówka to pisemne sprawdzenie wiedzy, obejmujące zakres materiału z jednej, dwóch lub trzech ostatnich lekcji (zgodnie z WSO). Kartkówki nie muszą być wcześniej zapowiadane.

7. Zeszyt - oceniana jest jego zawartość, zapisy notatek, estetyka – raz w semestrze.

8. Prace dodatkowe to wszelkie prace nadobowiązkowe, np.: plakaty, projekty, aktywny udział w konkursach przedmiotowych. Wszystkie prace dodatkowe, ich przeznaczenie i sposób prezentacji na forum klasy oraz sposoby oceniania są konsultowane z nauczycielem.

VII. ŚRÓDROCZNE I ROCZNE OCENIANIE UCZNIÓW

- Klasyfikacja śródroczna polega na podsumowaniu osiągnięć edukacyjnych ucznia z zajęć edukacyjnych i zachowania ucznia w pierwszym półroczu oraz ustaleniu śródrocznych ocen klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych i śródrocznej oceny zachowania.
- Oceny śródroczne są ustalane na 10 dni przed końcem półroczu.
- 3. Klasyfikację śródroczną przeprowadza się tydzień przed końcem półroczu.
- 4. Jeżeli w wyniku klasyfikacji śródrocznej stwierdzi się, że poziom osiągnięć edukacyjnych ucznia uniemożliwi lub utrudni kontynuowanie nauki w klasie programowo wyższej szkoła stwarza uczniowi szansę uzupełnienia braków poprzez :
 - a) zindywidualizowaną pracę z uczniem na lekcjach,
 - b) współpracę z domem rodzinnym poprzez częstszy kontakt nauczyciela z rodzicem telefoniczny i elektroniczny,
 - c) zorganizowanie pomocy grup koleżeńskich.
- 5. Klasyfikację śródroczną i roczną przeprowadza się w skali o której mowa w pkt. III.

VIII. SPOSOBY INFORMOWANIA UCZNIÓW I RODZICÓW O INDYWIDUALNYCH OSIĄGNIĘCIACH

- 1) ocena z odpowiedzi ustnej jest oceną jawną dla ucznia i zespołu klasowego i powinna być każdorazowo uzasadniona krótkim słownym komentarzem,
- 2) oceny z prac pisemnych opatrzone są komentarzem słownym wskazującym uczniowi i jego rodzicom, co zrobił dobrze, a nad czym ma pracować i ewentualnie uzasadnione punktacją,
- 3) rodzice (prawni opiekunowie) są informowani są o ocenach dziecka poprzez: wpis do zeszytu przedmiotowego oraz poprzez dziennik elektroniczny.
- 4) o ocenach, postępach i osiągnięciach lub niepowodzeniach dziecka rodzice są informowani w trakcie zebrań z rodzicami, dni otwartych, poprzez kontakt telefoniczny, w wyjątkowych przypadkach poprzez wysłanie listu poleconego.

IX. ZASADY POPRAWIANIA BIEŻĄCYCH OCEN CZĄSTKOWYCH

Każdą ocenę cząstkową można poprawić.

X. WARUNKI UZYSKANIA OCENY WYŻSZEJ NIŻ PRZEWIDYWANA ROCZNEJ OCENY KLASYFIKACYJNEJ

- Ogólne warunki wynikające ze statutu szkoły:
 - Uczeń klas IV–VIII ma możliwość starania się o poprawienie przewidywanej oceny klasyfikacyjnej o jeden stopień, o ile spełnione są jednocześnie następujące warunki:
 - a) ponad 50% ocen z prac klasowych jest wyższych od przewidywanej oceny klasyfikacyjnej
 - b) uczeń systematycznie odrabia prace domowe,
 - c) prace klasowe i zapowiedziane sprawdziany pisze w pierwszym terminie.
 - Wniosek o uzyskanie wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej uczeń składa do nauczyciela tych zajęć.
 - Nauczyciel jest zobowiązany rozpatrzyć wniosek w terminie 2 dni i poinformować ucznia o decyzji.
 - W celu uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych po spełnieniu warunków, o których mowa w ust. 7 uczeń jest zobowiązany do napisania sprawdzianu obejmującego te partie materiału, z których uzyskał oceny niższe niż ta, o którą się ubiega.

XI. ZASADY WSPÓLPRACY Z UCZNIAMI, RODZICAMI I PEDAGOGIEM/PSYCHOLOGIEM SZKOLNYM W CELU POPRAWY NIEZADOWALAJĄCYCH WYNIKÓW NAUCZANIA:

- Ustalenie wspólnie z uczniem jakie partie materiału wymagają nadrobienia – pisemna informacja dla rodziców.
- Ustalenie, w jaki sposób zaległości mają zostać nadrobione:
 - pomoc koleżeńska,
 - pomoc nauczyciela,
 - praca własna wraz z rodzicami.
- Ustalenie z uczniem i rodzicami formy zaliczenia materiału.
- Współpraca z pedagogiem szkolnym:
 - wspólne ustalanie sposobu pracy z uczniami mającymi problemy dydaktyczne i wychowawcze.

XII. WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE ŚRÓDROCZNE I ROCZNE OCENY KLASYFIKACYJNE W TYM WYMAGANIA DLA UCZNIÓW Z OPINIAMI I ORZECZENIAMI PPP.

PRZEDMIOT OCENY	OCENA					
	celująca	bardzo dobra	dobra	dostateczna	dopuszczająca	niedostateczna
1. Modlitwy, pieśni	•dokładna znajomość tekstu, melodii, samodzielność i piękno wykonania	•dokładna znajomość tekstu, melodii	•dobra znajomość tekstu, melodii	•niezbyt dokładna znajomość tekstu	•fragmentaryczna znajomość tekstu	•brak jakiegokolwiek znajomości tekstu
2. Ćwiczenia w podręczniku	•wykonane wszystkie zadania •staranne pismo •własne materiały •ilustracje itp.	•starannie prowadzony •wszystkie zadania	•zapis staranny •luki w zapisach (sporadyczne do 5 tematów)	•ćwiczenia czytelne •braki w zadaniach (do 40% tematów)	•pismo niestaranne •liczne luki w zapisach (do 70% tematów)	•brak podręcznika
3. Prace domowe	•staranne wykonanie •treści wskazujące na poszukiwania w różnych materiałach •dużo własnej inwencji •twórcze	•merytorycznie zgodne z omawianym na lekcji materiałem •staranne •czytelne •rzeczowe	•wskazują na zrozumienie tematu •niezbyt twórcze	•powiązane z tematem •niestaranne	•widać próby wykonania pracy •na temat	•praca nie na temat •brak rzeczowości w pracy •brak pracy
4. Odpowiedzi ustne	•wiadomości zawarte w podręczniku •wypowiedź pełnymi zdaniem, bogaty język	•wiadomości z podręcznika prezentowane w sposób wskazujący na ich rozumienie, informacje	•wyuczone na pamięć wiadomości •uczeń ma trudności w sformułowaniu myśli	•wybiórcza znajomość poznanych treści i pojęć	•słabe wiązanie faktów i wiadomości •chaos myślowy i słowny	•brak odpowiedzi lub odpowiedzi świadczące o braku

	<ul style="list-style-type: none"> • używanie prawidłowych pojęć 	<p>przekazywane zrozumiałym językiem</p> <ul style="list-style-type: none"> • odpowiedź pełna nie wymagająca pytań dodatkowych 	<p>własnymi słowami</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrzebna pomoc nauczyciela 	<ul style="list-style-type: none"> • odpowiedź niestaranna • częste pytania naprowadzające 	<ul style="list-style-type: none"> • odpowiedź bełkotliwa, niewyraźna, pojedyncze wyrazy • dużo pytań pomocniczych 	<p>wiadomości rzeczowych</p>
5. Aktywność	<ul style="list-style-type: none"> • uczeń wyróżnia się aktywnością na lekcji • korzysta z materiałów zgromadzonych samodzielnie 	<ul style="list-style-type: none"> • uczeń zawsze przygotowany do lekcji • często zgłasza się do odpowiedzi • wypowiada się poprawnie 	<ul style="list-style-type: none"> • stara się być przygotowany do lekcji chętnie w niej uczestniczy 	<ul style="list-style-type: none"> • mało aktywny na lekcjach 	<ul style="list-style-type: none"> • niechętny udział w lekcji 	<ul style="list-style-type: none"> • lekceważący stosunek do przedmiotu.
6. Inscenizacje, gazetka szkolna, praca na rzecz Kościoła i inne	<ul style="list-style-type: none"> • wielokrotnie pomaga w różnych pracach • pilnie i terminowo wykonuje powierzone zadania, wykazuje dużo własnej inicjatywy • aktywnie uczestniczy w życiu małych grup formacyjnych (ministranci, oaza itp.) 	<ul style="list-style-type: none"> • starannie wykonuje powierzone przez katechetę lub księdza zadania • przejawia postawę apostołską 	<ul style="list-style-type: none"> • niezbyt chętnie wykonuje zadania poza lekcjami, ale nie unika ich zupełnie • uczestniczy w rekolekcjach szkolnych 			

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA OCENĘ ŚRÓDROCZNĄ

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
I. Po co żyjemy – powołanie do miłości	<ul style="list-style-type: none"> wymienia najważniejsze przymioty Boga miłość i miłosierdzie, wymienia sposoby przeżywania miłości definiuje pojęcie „łaska Boża”, wyjaśnia, że wiara jest łaską – darem otrzymanym od Boga wymienia warunki i sposoby przyjęcia przez człowieka łaski Bożej, wyjaśnia pojęcie: błogosławieństwa wymienia osoby, które dawały świadectwo życia duchem ośmiu błogosławieństw. charakteryzuje rolę Maryi w dziele zbawczym podczas wesela w Kanie Galilejskiej, wymienia miejsca objawień Matki Bożej, podaje powody, dla których przesłanie fatimskie jest nadal aktualne, uzasadnia związek modlitwy różańcowej z życiem chrześcijanina (D.5.3). 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na sposoby odkrywania powołania w świetle wezwania Bożego opisuje przejawy miłości Boga do człowieka wskazuje na ciągłość działania Boga w dziejach świata i każdego człowieka uzasadnia, dlaczego nie można się zatrzymać w dążeniu do świętości. przedstawia nauczanie Jezusa zawarte w <i>Kazaniu na górze</i> interpretuje przykazanie miłości Boga i bliźniego w świetle <i>Nowego przykazania</i>, uzasadnia znaczenie błogosławieństw w drodze do zbawienia uzasadnia wartość błogosławieństw w życiu osobistym i społecznym 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia etapy życia Jezusa w dążeniu do zbawienia człowieka, podaje przyczyny, dla których bogaty młodzieniec nie potrafił zrealizować planu przemiany swojego życia, wyjaśnia prawdę wiary o konieczności łaski Bożej do zbawienia, charakteryzuje, na czym polega współpraca człowieka z łaską Bożą, wyjaśnia, na czym polega świętość życia według ośmiu błogosławieństw, przypomina najważniejsze przesłania objawień fatimskich, uzasadnia, dlaczego chrześcijanin powinien modlić się o dobro dla świata, uzasadnia, dlaczego pokój na świecie jest uzależniony od więzi człowieka z Bogiem. 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje tekst biblijny o miłości Boga do człowieka jeszcze przed jego narodzeniem, interpretuje perykopę o bogatym młodzieńcu, uzasadnia, że życie według ośmiu błogosławieństw jest realizacją nowego przykazania miłości, wyjaśnia teksty objawień fatimskich w kontekście troski Maryi o świat. 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje działanie Jezusa jako konsekwentne realizowanie planu zbawienia świata, wyjaśnia, dlaczego chrześcijanin jest odpowiedzialny za wiarę innych.

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
II. Modlitwa chrześcijańska wyrazem miłości	<ul style="list-style-type: none"> wymienia sposoby Bożego objawienia: w słowie Bożym wyjaśnia, dlaczego należy przyjąć miłość Jezusa i odpowiedzieć na nią, podaje prawdę, że w Biblii Bóg kieruje swoje słowa do wszystkich ludzi i do każdego człowieka indywidualnie, wskazuje osoby żyjące modlitwą, które spotkały Boga przez czytanie Biblii, charakteryzuje najważniejsze wspólnoty w życiu człowieka Kościół jako wspólnotę wspólnot, wyjaśnia, że przykazania są drogowskazami w życiu identyfikuje autorów poznanych modlitw starotestamentalnych– Mojżesz, wymienia z pamięci przykazania Boże 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje skutki pójścia za Jezusem, ukazuje związek wydarzeń biblijnych z życiem chrześcijanina podaje zasady indywidualnej lektury Pisma Świętego i uzasadnia jej wartość uzasadnia, że Biblia jest księgą ponadczasową. przedstawia, na czym polega uczestnictwo w życiu Kościoła, na przykładzie biblijnego spotkania w ramach wybranej wspólnoty, wyjaśnia związek życia chrześcijanina z rozważanym we wspólnocie lub indywidualnie słowem Bożym, przycacza wątki, tematy i postaci z Nowego Testamentu obecne w literaturze pięknej, uzasadnia, że postać Jezusa Chrystusa najczęściej inspiruje twórców literatury. 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia potrzebę modlitwy do Ducha Świętego przy czytaniu Biblii, czyta tekst biblijny ze zrozumieniem i stawia pytania do przeczytanego tekstu, podaje przykłady wspólnotowej lektury Pisma Świętego, wyjaśnia, na czym polega modlitewna i medytacyjna lektura Pisma Świętego, wymienia tytuły przynajmniej kilku utworów literackich nawiązujących do Biblii, opowiada historię przekazania Mojżeszowi tablic Dekalogu, wyjaśnia treść wprowadzenia do Dekalogu „Ja jestem Pan, Bóg twój...”. 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia, na czym polegała przemiana życia wybranych postaci biblijnych (św. Piotr, św. Maria Magdalena, św. Tomasz, uczniowie z Emaus), analizuje tekst przypowieści o miłosiernym ojcu według metody pięciu palców. 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje przesłanie wybranego utworu inspirowanego Pismem Świętym.

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
III. Historia zbawienia: apostołowie i ich następcy	<ul style="list-style-type: none"> • podaje znaczenie słowa „apostoł”, • podaje, że papież i biskupi są następcami apostołów, • przedstawia biblijne przykłady osób powoływanych przez Boga oraz ich zadania – św. Piotr, • wymienia stopnie hierarchii w Kościele, • podaje imiona i nazwiska biskupów swojej diecezji oraz kapłanów z parafii, • wyjaśnia znaczenie imienia Piotr. • definiuje pojęcie „dogmat” • wymienia poszczególne prawdy wiary zawarte w <i>Credo</i>, • wyjaśnia, co to znaczy, że Kościół jest wspólnotą • wymienia podstawowe prawdy o Kościele, • wymienia przymioty Kościoła katolickiego jeden, święty, powszechny i apostołski, • wyjaśnia nazwę „hierarchiczna struktura Kościoła”, • wymienia posługi kapłana oraz funkcje, jakie mogą pełnić w Kościele ludzie świeccy, • wymienia zadania w zgromadzeniu liturgicznym • przedstawia, na czym polega uczestnictwo w życiu różnych wspólnot Kościoła, grupy koleżeńskie, • planuje pozytywne aktywności życiowe, np. harcerstwo, działalność społeczna, • podaje możliwości włączenia się w życie wspólnoty diecezjalnej i parafialnej 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie tekstów biblijnych omawia etapy powstawania Kościoła • wyjaśnia pojęcia: papież, prymat papieża, Namiestnik Chrystusa • podaje przykłady wpływu chrześcijaństwa na dzieje ludzkości • w oparciu o teksty biblijne opisuje misyjną działalność Kościoła • omawia przykłady działalności misyjnej • uzasadnia potrzebę wspierania misji, • wyjaśnia poszczególne artykuły <i>Credo</i> • charakteryzuje najważniejsze obrazy biblijne Kościoła • zestawia teksty biblijne z podstawowymi prawdami wiary Kościoła • wyjaśnia przymioty Kościoła katolickiego • interpretuje tekst biblijny: • wyjaśnia pojęcia: Stolica Apostolska, kuria rzymska, nuncjusz, konferencja episkopatu, synod biskupów, metropolia, diecezja, biskup, parafia, proboszcz, Watykan • opisuje hierarchiczny ustrój Kościoła • wyjaśnia zadania świeckich w realizowaniu misji królewskiej, kapłańskiej i prorockiej, • opisuje możliwości i podaje przykłady apostołstwa w Kościele 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia dostępne mu sposoby apostołowania, • wyjaśnia, że w Kościół współczesny kontynuuje posłanie apostołów na cały świat, • opowiada o powierzeniu Piotrowi władzy w Kościele, • omawia powołanie i nawrócenie Szawła, • podaje prawdę, że Kościół jest wspólnotą zbawienia o hierarchicznej strukturze władzy, • określa zadania wierzących we wspólnocie Kościoła, • podaje przykłady intencji w potrzebach osób należących do Kościoła, • wymienia zadania, jakie Bóg powierzył hierarchom Kościoła, • wskazuje, że celem posługi kapłana i apostołstwa świeckich jest zbawienie własne i pomoc w zbawieniu innych ludzi, • wymienia grupy, ruchy i wspólnoty działające na terenie parafii. 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje rolę Jezusa w powstaniu Kościoła, • wyjaśnia znaczenie symboli związanych z władzą w Kościele. • charakteryzuje działalność apostołską św. Pawła, • wskazuje sposoby naśladowania apostoła, • uzasadnia, dlaczego każdy katolik jest odpowiedzialny za Kościół, • wyjaśnia, czego dotyczy nieomylność papieża i kolegium biskupów, • charakteryzuje wzajemne relacje członków Kościoła, • charakteryzuje działalność wybranych grup. 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, że władza w Kościele oznacza służbę wspólnocie wierzących, • wyjaśnia, co to znaczy dobrze realizować swoje powołanie, • graficznie lub opisowo charakteryzuje wskazane teksty z KKK, • uzasadnia potrzebę i wartość przynależności do rówieśniczych grup o charakterze religijnym.

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
IV. Świątynia Ducha Świętego - bierzmowanie	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest sakrament bierzmowania, • omawia znaczenie sakramentu bierzmowania dla życia chrześcijanin • rozpoznaje znaki, symbole i gesty liturgiczne sakramentu bierzmowania oraz właściwie je interpretuje • opisuje i wyjaśnia obrzędy bierzmowania • wymienia dary Ducha Świętego • omawia owoce działania Ducha Świętego • wymienia grzechy przeciwko Duchowi Świętemu • wyjaśnia, dlaczego grzechy przeciw Duchowi Świętemu zamykają drogę do nieba. • podaje prawdę, że przebaczenie i pojednanie prowadzi do doświadczenia miłości, • podaje prawdę o miłości Boga, który szuka człowieka. 	<ul style="list-style-type: none"> • w oparciu o odpowiednie teksty biblijne (J 14,26; J 16,13-15; Dz 1,8) omawia rolę Ducha Świętego w swoim życiu, • podaje właściwe motywy przyjęcia sakramentu bierzmowania jako dopełnienia chrztu • przytacza i interpretuje wybrane teksty biblijne, liturgiczne oraz nauczania Kościoła na temat sakramentu bierzmowania • omawia dary Ducha Świętego i wyjaśnia ich znaczenie • uzasadnia konieczność formacji chrześcijańskiej przez współpracę z Duchem Świętym w rozwijaniu Jego darów, • opisuje naturę, sposób obecności i działania Ducha Świętego w Kościele oraz w życiu chrześcijanina w oparciu o teksty biblijne i nauczanie Kościoła • przedstawia istotę, skutki i konsekwencje egzystencjalne bierzmowania • wyjaśnia pojęcie grzechu przeciwko Duchowi Świętemu • wskazuje przyczyny zła i przedstawia skutki grzechu • przedstawia konsekwencje wynikające z sakramentów pokuty i pojednania oraz Eucharystii, • omawia rolę sakramentu pokuty i pojednania oraz Eucharystii w życiu moralnym chrześcijanina 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje sfery życia, w których należy podjąć pracę nad sobą, by dobrze się przygotować do sakramentu bierzmowania, • podaje, kto i w jaki sposób udziela sakramentu bierzmowania, • wyjaśnia nazwę „bierzmowanie”, • wymienia warunki otrzymania Ducha Świętego, • podaje przykłady trudności dotyczących wiary, • wyjaśnia, że owocem dojrzałego chrześcijaństwa jest systematyczne przyjmowanie sakramentów i udział w niedzielnej Mszy Świętej, • wyjaśnia, jaki zachodzi związek między sakramentem pokuty i pojednania a Eucharystią. 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje wybrane teksty liturgiczne odnoszące się do bierzmowania, • wyjaśnia, że pod widzialnym znakiem dokonuje się niewidzialna rzeczywistość, • wyjaśnia wartość sakramentu bierzmowania, • wyjaśnia słowa Jezusa z Ewangelii Mk 3,28-29. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zależność owocu od przyjęcia darów Ducha Świętego, • interpretuje tekst Dz 8,14-24, • wyjaśnia, dlaczego Eucharystia oraz sakrament pokuty i pojednania stanowią czytelny znak miłości Jezusa do człowieka.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA OCENĘ ROCZNĄ

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
V. Sakramenty na drodze Ośmiu błogosławieństw	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia wartości nadające sens ludzkiemu życiu • podaje przykłady osób, które pracą na sobą zmieniły swoje życie, • wymienia, jakie wymagania (wartości) chciałby postawić wobec samego siebie, • definiuje pojęcia: pokora, pycha, • podaje biblijne przykłady pokory i pychy, • wymienia prośby zawarte w Modlitwie Pańskiej, • podaje przykłady pozytywnego i negatywnego wpływu rówieśników na życie, • wyjaśnia, na czym polega kultura bycia w szkole, parafii, grupie rówieśniczej • omawia, jak pracować nad rozwojem emocjonalnym • uzasadnia potrzebę konfrontacji własnego obrazu siebie z opiniami innych, • wyjaśnia różnice między dobrem a złem w konkretnych sytuacjach moralnych • uzasadnia, że życie chrześcijanina jest odpowiedzią na wezwanie Boże • wymienia grupy ludzi wykluczonych społecznie, • wskazuje sposoby pomocy rodzinom w trudnej sytuacji życiowej 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje zasady i uzasadnia motywację przy dokonywaniu wyborów • uzasadnia, że warto przyjąć cierpienie, by osiągnąć cel wyższy, • omawia, jak pracować nad własnym rozwojem emocjonalnym • omawia rolę pokory i złe skutki pychy w odniesieniu do relacji Bóg – człowiek oraz relacji z samym sobą i innymi ludźmi, • odczytuje przesłanie wpływające z wezwań Modlitwy Pańskiej • omawia Modlitwę Pańską jako program życia chrześcijańskiego • definiuje pojęcia: wychowanie, samowychowanie, • charakteryzuje przemiany w okresie dojrzewania • podaje hierarchię wartości wynikających z wiary • uzasadnia, że nastolatek powinien budować nową wizję obrazu Boga i relacji z Nim, • omawia, jak pracować nad własnym rozwojem społecznym • uzasadnia konieczność uznawania określonych autorytetów, • charakteryzuje powody krytyki i odrzucania autorytetów, • podaje przykłady bezinteresownej troski o ludzi w potrzebie: samotnych, uzależnionych, bezradnych, wykluczonych społecznie 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega samowychowanie, • wskazuje i charakteryzuje sposoby kształtowania postawy pokory i wyzwania się z pychy, • uzasadnia potrzebę systematycznej modlitwy, • formułuje własną modlitwę, wzorując się na Modlitwie Pańskiej, • uzasadnia, co w procesie samowychowania prowadzi do Chrystusa, a co od Niego oddala. • określa różne sposoby postrzegania relacji z Bogiem i innymi w zależności od wieku (1 Kor 13,11), • podaje przykłady sytuacji, w których należy wypowiedzieć słowa krytyki, • określa, czym różni się krytyka od krytykanctwa, • podaje przykłady autorytetów związanych z pełnieniem jakiejś funkcji czy roli społecznej, • formułuje kryteria uznania kogoś za autorytet, • podaje najczęstsze przyczyny wykluczeń, • charakteryzuje potrzeby człowieka, który przestał sobie radzić w życiu. 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, że rozwój osobowy człowieka uzależniony jest od chęci pracy nad sobą, • interpretuje teksty biblijne o pokorze i pysze (Łk 18,10-14; J 13,5.16; Rz 12,16), • wyjaśnia, czemu służy wychowanie, do czego zmierza, kto uczestniczy w tym procesie, kto nim kieruje i od czego zależy efekt wychowawczy, • uzasadnia, że wraz z dorastaniem powinna dokonywać się zmiana relacji z ludźmi, • charakteryzuje zasady wypowiedzenia opinii o ludziach i przyjmowania wypowiedzi na swój temat. • charakteryzuje sposób wyrażania krytycznych uwag, • uzasadnia, że pracą w wybranym przez siebie zawodzie może służyć innym, • uzasadnia chrześcijańską powinność zajęcia się ludźmi wykluczonymi. 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje owoce wytrwałości w stawianiu sobie wymagań (osiągnięcie celu), • uzasadnia, że bliskość Boga i wartości chrześcijańskie najlepiej rozwijają człowieka, • uzasadnia potrzebę krytycznych wypowiedzi, • opracowuje program pomocy konkretnej grupie ludzi lub konkretnemu człowiekowi.

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
VI. Bóg nieustannie posyła	<ul style="list-style-type: none"> • podaje, co pomaga stawać się prawdziwym chrześcijaninem, • wyjaśnia i uzasadnia konieczność łaski Bożej do zbawienia, • wymienia największe Kościoły chrześcijańskie • definiuje pojęcia: katolik, prawosławny, protestant, • omawia podstawowe zasady życia społecznego, • wykazuje, że Bóg jest dawcą zarówno wiary, jak i rozumu, • podaje przykłady wykorzystania osiągnięć nauki skierowanych przeciw dobru. • wymienia różne formy życia poświęconego Bogu, • omawia przykłady działalności misyjnej, zaangażowanie osób duchownych i świeckich • wyjaśnia pojęcia: religia monoteistyczna i politeistyczna, • wymienia główne religie monoteistyczne i politeistyczne w świecie: chrześcijaństwo, judaizm, islam, buddyzm, hinduizm 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co znaczy powszechność zbawienia • wymienia kręgi przynależności do Kościoła Chrystusowego i przyporządkowania do Ludu Bożego • wyjaśnia, na czym polega rola Kościoła w zbawianiu człowieka • wyjaśnia pojęcie: ekumenizm w kontekście rozumienia katolickiego wyznania wiary • wymienia przyczyny podziału i podstawy jedności chrześcijan, • wskazuje działania na rzecz jedności Kościoła • omawia historię ruchu ekumenicznego i wskazuje jego perspektywy. • definiuje pojęcia: „katolicka nauka społeczna” oraz „grzech społeczny”, • omawia indywidualne i społeczne aspekty niesprawiedliwości w rozdziale dóbr • omawia w kontekście rewolucji przemysłowej, czym zajmuje się katolicka nauka społeczna • wskazuje na źródła wiedzy na temat istnienia Boga • wskazuje relacje między wiarą i wiedzą na podst. nauczania Soboru Watykańskiego I, • podaje argumenty za niesprzecznością wiary i wiedzy • omawia działalność Kościoła w XVI i XVII w. na przykładzie św. Franciszka Ksawerego • przedstawia rolę zakonów w dziejach starożytnej i średniowiecznej Europy: benedyktyni, franciszkanie i dominikanie 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje miejsce Pisma Świętego w życiu chrześcijanina, • wymienia najbardziej znanych przedstawicieli ruchu ekumenicznego, • podaje datę tygodnia modlitw o jedność, • wymienia encykliki społeczne, podaje ich autorów i określa tematykę, • wyjaśnia, że „dobro wspólne zostaje urzeczywistnione tam, gdzie zachowywane są prawa człowieka”. • podaje argumenty, że człowiek może poznać Boga za pomocą rozumu, • uzasadnia, że badania naukowe zajmują się pochodzeniem ciała ludzkiego, a wiara pochodzeniem człowieka (Darwin), • wskazuje terytorialny zasięg katolickich misji, • opisuje charakter pracy misyjnej, • wyjaśnia różnicę między wyznaniem chrześcijańskimi a religiami niechrześcijańskimi • wskazuje na różnice i podobieństwa między judaizmem a chrześcijaństwem 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje kręgi przynależności do Kościoła, • charakteryzuje podobieństwa i różnice między poszczególnymi wyznaniem (katolicyzm, prawosławie, protestantyzm, anglikanizm, starokatolicyzm), • uzasadnia pozytywny wpływ katolickiej nauki społecznej na rozwój społeczny, polityczny i gospodarczy państwa, • interpretuje słowa Chrystusa i Kościoła wzywające do życia konsekrowanego, • charakteryzuje rozwój misji katolickich na różnych kontynentach, • podaje czas ich powstania, podstawowe założenia i terytorium występowania, 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia potrzebę identyfikacji z własnym wyznaniem, • wyjaśnia i uzasadnia pojęcia interkomunii, sukcesji apostoelskiej. • określa związek katolickiej nauki społecznej z Ewangelią, • wyjaśnia, że myśl o wzajemnym przenikaniu się wiary i rozumu jest obecna w nauczaniu Soboru Watykańskiego I, a także w encyklice „Fides et ratio”, • omawia rozwój życia zakonnego w dziejach chrześcijaństwa (Benedyktyni, zakony: kanonickie, rycerskie, żebracze, kleryckie – Jezuici), • ukazuje specyfikę i wartość chrześcijaństwa wobec innych religii

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
VI. Bóg nieustannie posyła	<ul style="list-style-type: none"> określa pojęcie terroryzmu oraz organizacji i ataków terrorystycznych, uzasadnia różnicę między Chrystusem a innymi osobami mającymi wpływ na dzieje ludzkości przedstawia konsekwencje dobra i zła wskazuje przyczyny nieszczęść i zła: zbrodnie, wojny, przemoc itp, definiuje, co to jest sekta, wymienia niebezpieczeństwa, jakie niosą ze sobą sekty, wymienia wartości, którymi powinien kierować się chrześcijanin, wyjaśnia, w jaki sposób młody człowiek powinien świadczyć o Chrystusie. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega misyjna natura Kościoła opowiada o roli założonych wspólnot przez: Benedykta, Franciszka z Asyżu, Dominika, Ignacego Loyoli, w oparciu o teksty biblijne i nauczanie Kościoła opisuje jego misyjną działalność omawia ogólnie zjawisko religii wskazuje działania na rzecz tolerancji religijnej podaje, kiedy w Kościele obchodzimy Dzień Judaizmu rozpoznaje i wskazuje mechanizmy manipulacji w relacjach osobowych i w mediach uzasadnia konieczność poznania pełnych okoliczności zaistniałych faktów, by móc je prawidłowo ocenić, wymienia sposoby przeciwdziałania złu, podając przykłady skuteczności walki metodami pokojowymi, podaje objawy uzależnienia się od sekty, uzasadnia właściwą postawę chrześcijanina wobec sekt definiuje pojęcie totalitaryzmu i podaje przykłady systemów totalitarnych, uzasadnia, że zło jest konsekwencją odrzucenia Boga opowiada o roli Kościoła w czasach totalitaryzmów: hitlerowskiego i bolszewickiego, wymienia prawa i wolności, których naruszenie może prowadzić do totalitarnego zniewolenia. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady powtarzanych często opinii na temat wydarzeń i ludzi związanych z Kościołem, wymienia zasady moralne, jakie są łamane w przygotowaniu i przeprowadzaniu ataków terrorystycznych, uzasadnia, że nawet dla słusznych dążeń nie wolno posługiwać się zbrodniczymi metodami, wymierzonymi w niewinnych ludzi, określa szkodliwość działania sekt, podaje sposoby obrony przed werbowaniem do sekty, potrafi rozpoznać, że ktoś przystał do sekty, wyjaśnia pojęcia: fanatyzm religijny, obojętność religijna, uzasadnia, że zarówno fanatyzm, jak i obojętność religijna są sprzeczne z postawą autentycznej religijności. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia okoliczności tworzenia i cel rozpowszechniania krzywdzących opinii i stereotypów, wymienia wybrane postacie historyczne i określa ich wpływ na historię, wyjaśnia, dlaczego każdy z systemów totalitarnych sprzeciwia się swobodnemu wyznawaniu wiary, uzasadnia konieczność respektowania prawa do kontrolowania poczynań władzy państwowej i do nieskrępowanego wypowiedzania krytyki pod jej adresem. 	<ul style="list-style-type: none"> poszukuje obiektywnych źródeł wiedzy na temat nagłaśnianych zdarzeń.

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
VII. Świadkowie Ewangelii naszej historii	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie „ekologia”, wyjaśnia, że przyroda jest darem Boga, wskazuje najważniejsze fakty z życia świętych– św. Franciszek z Asyżu, prezentuje nauczanie Kościoła dotyczące ekologii wyказuje aktualność myśli św. Franciszka określa, czym jest modlitwa podaje przykłady modlitwy znanych ludzi wymienia najważniejsze trudności w modlitwie wymienia najważniejsze wydarzenia z życia św. Teresy z Kalkuty, podaje przykłady bezinteresownej troski o ludzi w potrzebie wskazuje najważniejsze fakty z życia świętych papieży XX w. wymienia i opisuje uroczystości i maryjne – Wniebowzięcia NMP, wyjaśnia ludową nazwę uroczystości Matki Bożej Zielnej. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady świadków wiary w konkretnych sytuacjach życiowych przedstawia sposoby przezwycięzania trudności w modlitwie wyjaśnia pojęcie miłosierdzia Bożego i wiąże je ze sprawiedliwością, powołując się na przypowieść o miłosiernym Samarytaninie wyjaśnia, dlaczego św. Jan XXIII został nazwany papieżem pokoju, a św. Paweł VI papieżem dialogu, charakteryzuje apostolską papieża Jana Pawła II jako Pielgrzyma i patrona rodzin, wyjaśnia dogmat o wniebowzięciu NMP i podaje datę ogłoszenia, charakteryzuje istotę kultu Maryi 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega odpowiedzialność za środowisko, charakteryzuje stosunek współczesnych ludzi do przyrody i porównuje go z nauką przekazaną przez św. Franciszka, podaje przykłady ludzi, którzy swoje życie opierali na modlitwie, uzasadnia, dlaczego warto dobrze się modlić. opisuje formy działalności matki Teresy i jej zgromadzenia, podaje, że św. Jan Paweł II powierzył Maryi siebie i swoją posługę papieską, wyjaśnia znaczenie zawołania papieskiego Jana Pawła II „Totus Tuus”, określa cel błogosławienia kwiatów i ziół, wyjaśnia, dlaczego pielgrzymki zmierzają na Jasną Górę na uroczystość Wniebowzięcia. 	<ul style="list-style-type: none"> wyказuje związek między mądrym korzystaniem z darów przyrody, a zdrowiem i szczęściem człowieka, charakteryzuje znaczenie modlitwy w życiu wybranych postaci (św. o. Pio, bł. Carlo Acutis, Marta Robin), omawia najważniejsze wydarzenia z pontyfikatów Jana XXIII, Pawła VI i Jana Pawła II. 	<ul style="list-style-type: none"> określa wartość osobistej modlitwy w kształtowaniu wrażliwości na potrzeby innych ludzi, wyjaśnia motywację ludzi pielgrzymujących do grobów świętych papieży.

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
VIII. Umocnieni Duchem Miłości – rok liturgiczny	<ul style="list-style-type: none"> wymienia i opisuje uroczystości – Wszystkich Świętych, pamięta najważniejsze wydarzenia z życia swojego patrona, wyjaśnia, na czym polega naśladowania swojego patrona, wymienia trzy rzeczywistości Kościoła (pielgrzymujący, cierpiący i chwalebny), wskazuje miejsce Adwentu na schemacie roku liturgicznego i omawia jego znaczenie, wymienia tradycje i symbole adwentowe, podaje przykłady pieśni adwentowych, zestawia wydarzenia biblijne ze zwyczajami religijnymi, wskazuje na skutki wynikające z Wcielenia dla życia chrześcijanina wymienia, co może być darem współczesnego człowieka dla Jezusa, przedstawia okres Wielkiego Postu jako czas pokuty i nawrócenia, wskazuje, że konsekwencją nawrócenia są dobre czyny, 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady wstawiennictwa świętych i wyjaśnia, na czym ono polega, wykazuje związek między wiarą w czyściec i miłością Bożą, wyjaśnia katolickie spojrzenie na śmierć człowieka i sens wiary w czyściec, wyjaśnia nauczanie Kościoła o odpustach wyjaśnia, że Słowo Boże – Jezus stał się człowiekiem, by wypełnić Boży plan zbawienia, wyjaśnia, że narodzenie Jezusa rozpoczyna wypełnienie protoewangelii, uzasadnia, dlaczego Bóg pełen mocy stał się słabym dzieckiem, definiuje pojęcie „Objawienie Pańskie”, podaje, że 6 stycznia Kościół w Polsce obchodzi Dzień Pomocy Misjom, ukazuje związek wydarzeń biblijnych z rokiem liturgicznym, prawdami wiary i moralności chrześcijańskiej oraz życiem chrześcijanina przycząca biblijne relacje o chrystofaniach – spotkanie z Marią Magdaleną, wyodrębnia i wyjaśnia słowa <i>Credo</i> odnoszące się do zmartwychwstania Chrystusa i życia wiecznego ludzi, 	<ul style="list-style-type: none"> podaje naukę Kościoła na temat komunii ze świętymi, wyjaśnia znaczenie słów św. Teresy od Dzieciątka Jezus: „Przejdę do mojego nieba, by czynić dobro na ziemi”. wyjaśnia sens i znaczenie tradycji i symboli adwentowych, podaje prawdę, że biblijne określenie „Słowo” odnosi się do Syna Bożego, ukazuje mędrców jako przedstawicieli wszystkich ludzi, wyjaśnia symboliczne znaczenie darów ofiarowanych Jezusowi przez mędrców, uzasadnia, że najlepszym darem dla Jezusa są dobre uczynki, wyjaśnia właściwe znaczenie dobrych uczynków (post, modlitwa, jałmużna), definiuje pojęcie „nowe życie w Chrystusie”, 	<ul style="list-style-type: none"> określa trzy rzeczywistości Kościoła (pielgrzymujący, cierpiący i chwalebny), interpretuje teksty biblijne zapowiadające przyjście Zbawiciela. określa przesłanie tekstu biblijnego J 1,1-14, na podstawie tekstu biblijnego (Łk 15,11-33) określa, na czym polega istota nawrócenia, interpretuje perykopę o zmartwychwstaniu Chrystusa (J 20,11-18), 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie Eucharystii dla budowania jedności Kościoła w wymiarze doczesnym i wiecznym, interpretuje fragmenty prefacji o Bożym Narodzeniu.

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
VIII. Umocnieni Duchem Miłości – rok liturgiczny	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie przykazań kościelnych: drugiego, trzeciego, i czwartego i wyjaśnia obowiązki wynikające z nich, • podaje, że chrzest rozpoczyna nowe życie w Chrystusie, • podaje prawdę, że misją Kościoła jest zbawienie wszystkich ludzi, • wskazuje, że każdy chrześcijanin jest odpowiedzialny za głoszenie innym wiary. 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia konsekwencje wiary w zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa jako uzasadnienie nadziei chrześcijańskiej, • uzasadnia wartość świadectwa wiary w różnych sytuacjach życiowych, • opisuje możliwości i podaje przykłady apostołstwa w różnych środowiskach rówieśniczych i na portalach społecznościowych, • podaje przykłady ludzi zaangażowanych w apostołstwo, charakteryzując wybrane inicjatywy ewangelizacyjne. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia prawdę, że zmartwychwstanie Jezusa otwiera nam drogę do nowego życia i jest zapowiedzią naszego zmartwychwstania. • uzasadnia, dlaczego do ewangelizacji warto wykorzystywać nowoczesne środki komunikacji. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, że od dnia Pięćdziesiątnicy Duch Święty pobudza serca ludzi, aby z wiarą głosili Ewangelię tym, którzy jej nie słyszeli. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, że wielu ochrzczonych osłabło w wierze i potrzebuje ponownej ewangelizacji.

Dostosowanie wymagań edukacyjnych z religii do możliwości uczniów ze specjalnymi wymaganiami edukacyjnymi :

- Uczniowie posiadający opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się oraz uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie nauczania indywidualnego są oceniani z uwzględnieniem zaleceń poradni.
- Nauczyciel dostosowuje wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia posiadającego opinię poradni psychologiczno – pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się.
- W stosunku wszystkich uczniów posiadających dysfunkcję zastosowane zostaną zasady wzmacniania poczucia własnej wartości, bezpieczeństwa, motywowania do pracy i doceniania małych sukcesów.

Rodzaje dysfunkcji:

Dysgrafia

- Nie ocenia się estetyki pisma w zeszycie przedmiotowym lub w zeszycie ćwiczeń oraz na testach i kartkówkach.
- Uczeń ma prawo przeczytać nauczycielowi treść pracy pisemnej, gdy ten ma trudności z jej odczytaniem.
- uczeń powinien siedzieć blisko nauczyciela,
- monitorowanie pracy ucznia (notatki, ćwiczenia),
- precyzyjne formułowanie poleceń,
- dopuszczenie pisma drukowanego oraz prac na komputerze,
- możliwość odczytania pracy domowej w przypadku niewyraźnego pisma,

- umożliwienie zaliczenia części materiału w formie ustnej.

Dysleksja

- Zachęcanie uczniów do czytania krótkich tekstów.
- Wydłużanie czasu pracy.
- Ograniczenie ilości wykonywanych w czasie zajęć ćwiczeń.
- kontrolować stopień zrozumienia przeczytanych przez ucznia poleceń,
- przewaga odpowiedzi ustnych przy ocenie nad pisemnymi,
- sprawdzenie wiadomości powinno odbywać się często z krótszych partii materiału
- uczeń nie powinien głośno czytać przed całą klasą,
- monitorowanie pracy ucznia (notatki, ćwiczenia),
- precyzyjne formułowanie poleceń,
- wydłużenie czasu pracy z tekstem,
- jak najczęściej stosować środki wizualne i skojarzeniowe,
- monitorowanie stopnia rozumienia czytanego tekstu przez ucznia.

Dysortografia

- *błędy ortograficzne nie mają wpływu na ocenę pracy pisemnej*
 - monitorowanie pracy ucznia (notatki, ćwiczenia),
 - precyzyjne formułowanie poleceń,
 - poprawność ortograficzna nie wpływa na ocenę,
 - umożliwienie zaliczenia części materiału w formie ustnej.

Uczeń z zaburzeniami zachowania, nadpobudliwością psychoruchową oraz zaburzeniami koncentracji uwagi

- Przekazywanie krótkich poleceń,
- Wydawanie jasnych, precyzyjnych poleceń- na raz tylko jedno polecenie,
- Utrzymywanie kontaktu wzrokowego,
- Organizacja środowiska-miejsce w pierwszej ławce, porządek, ograniczenie ilości bodźców,
- Angażowanie ucznia w drobne sprawy na rzecz klasy,
- Zezwolenie na uzgodnione formy aktywności fizycznej,
- Chwalenie ucznia przynajmniej raz dziennie, stwarzanie sytuacji zapewniających sukces,

- Pobudzanie zainteresowań ucznia,
- Przypominanie o regułach, przypominanie o samokontroli i sprawdzaniu,
- Opracowanie zrozumiałego dla ucznia kontraktu,
- Rutyna w postępowaniu,
- Wyznaczanie konkretnego celu i dzielenie zadań na mniejsze, możliwe do zrealizowania,
- Pomaganie uczniowi w skupieniu się na wykonywaniu jednej czynności,
- Skracanie zadań – dzielenie ich na części,
- Sprawdzanie stopnia zrozumienia wprowadzanego materiału,
- Zmniejszanie materiału przepiszywanego z tablicy do zeszytu,
- Skracanie prac domowych,
- Dzielenie dłuższych sprawdzianów na części, wydłużanie czasu odpowiedzi,
- Korzystanie z programów edukacyjnych dostosowanych do możliwości ucznia,
- Zachęcanie do zadawania pytań,
- Angażowanie ucznia w konkretne działania, stosowanie wzmocnień pozytywnych,
- Akceptowanie ucznia bez względu na jego nieprawidłowe zachowania,
- Szukanie i przekazywanie uczniowi informacji na temat sposobów rozładowywania napięcia, które są akceptowane w klasie,
- Skupianie uwagi ucznia na tym co najważniejsze – kolor, podkreślenie,
- Formułowanie informacji dotyczących pracy domowej w sposób jasny i przejrzysty,
- Stosowanie powtórzeń,
- Konsekwencja w działaniu,
- Współpraca z rodzicami.

Asperger

- zachowywanie schematu pracy na lekcjach i stałości działań (np. zajmowanie tej samej ławki lub stolika podczas zajęć);
- trzymanie się tego, co jest przewidziane do realizacji. W sytuacji zmiany w planach konieczne jest uspokojenie, wyciszenie i pełne rzetelne uprzedzenie ucznia o planowanych zmianach.
Zmiany muszą być wprowadzane uważnie i planowo, ale nie powinno się ich eliminować;
- eliminowanie bodźców rozpraszających (wzrokowych, słuchowych);
- zwrócenie uwagi (diagnoza) na możliwą nadwrażliwość ucznia na niektóre bodźce i odpowiednie reagowanie (np. nadwrażliwość słuchowa - zniżanie tonu głosu podczas rozmowy, wzrokowa - tworzenie stonowanych dekoracji w klasie itp.);
- kierowanie poleceń indywidualnie do ucznia, zwracanie się do niego po imieniu;
- robienie przerw między wypowiedzianymi zdaniem, tak by dać uczniowi możliwość ich przetworzenia;
- powtarzanie polecenia, sprawdzanie stopnia jego zrozumienia;
- zachęcanie ucznia, by w razie potrzeby prosił o powtórzenie, uproszczenie czy zapisanie polecenia;
- nie przekazywanie zbyt wielu informacji, a gdy chodzi o polecenia, to wystarczy jedno, co da pewność jego wykonania przez ucznia (dla pewności, można poprosić, aby opisał je

- własnymi słowami);
- w razie potrzeby dyskretne zapisywanie (w dużym skrócie i jasnej formie) poleceń dla ucznia (do wykonania w danym dniu) w notesie, który ma na ławce. Jeżeli nie potrafi jeszcze czytać, to warto wprowadzić piktogramy, czyli kolorowe ilustracje przedstawiające czynności do wykonania w danym dniu;
- sprawdzanie zrozumienia czytanego tekstu poprzez zadawanie dodatkowych pytań: Co się wydarzyło? Gdzie? Kiedy? Dlaczego? itp.;
- używanie krótkich zdań, prostego i jednoznacznego języka - podawanie jasnych instrukcji;
- przedstawianie nowych pojęć lub materiału abstrakcyjnego w sposób możliwie najbardziej konkretny, popieranie ich tekstem pisany, obrazem, ilustracją, filmem;
- uwzględnianie deficytów w zakresie rozumienia niedosłownych wypowiedzi, ironii, metafor, słów i wyrażeń wieloznacznych. Wyjaśnianie ich za pomocą obrazów albo przeciwieństw np. przyjaźń - wrogość;
- organizowanie zajęć związanych z wyjaśnianiem znaczenia niektórych słów, przysłów, powiedzeń czy metafor;
- w razie potrzeby wydłużanie czasu przeznaczanego na wykonywanie poszczególnych zadań i prac pisemnych;
- dzielenie zadania na wieloetapowe krótsze części;
- zadawanie krótszych prac domowych w sytuacji,
- w miarę możliwości sprawdzanie wiedzy ucznia w formie przez niego preferowanej (np. zamiast śpiewać piosenkę może powiedzieć jej tekst);
- dostosowanie pomocy dydaktycznych i zadań do zainteresowań ucznia
- wykorzystywanie wąskiej i fachowej wiedzy oraz zainteresowań ucznia podczas prowadzenia lekcji;
- z powodu impulsywności i problemów w czekaniu na swoją kolej odpytywanie ucznia w pierwszej kolejności;
- nie zakładanie, że uczeń nie słucha i nie uczestniczy w toku lekcyjnym jeżeli nie nawiązuje kontaktu wzrokowego, czy też siedzi bokiem do nauczyciela;
- dostrzeżenie, nazywanie i chwalenie wszelkich zachowań empatycznych i wspólnych;
- po każdym konflikcie, który wybuchł pomiędzy dzieckiem z innym uczniem, tłumaczenie, co czuje on sam, obrażony kolega i co czuje nauczyciel w tej sytuacji. Sprawdzanie, czy uczeń to zrozumiał;
- praca nad poprawą u ucznia zachowań nieakceptowanych przez otoczenie;
- wyjaśnianie, jaką reakcją emocjonalną u odbiorców mogą wywołać niektóre wypowiedzi
- staranie o to, aby uczeń zawsze miał z kim wykonywać zadania grupowe i asymilował się ze środowiskiem w każdej sytuacji: na lekcji, w trakcie przerwy, przebijania się w szatni, w bibliotece, na stołówce czy w czasie wycieczki klasowej
- uczenie alternatywnych sposobów rozładowywania złości i agresji;
uczenie zachowań właściwych i pożądanych dla danej sytuacji społecznej,

Uczeń o inteligencji niższej niż przeciętnej

- w związku z dużym problemem w selekcji i wyborze najważniejszych informacji z danego tematu można wypisać kilka podstawowych pytań, na które uczeń powinien znaleźć odpowiedź czytając dany materiał (przy odpytywaniu prosić o udzielenie na nie odpowiedzi),
- podobnie postępować przy powtórkach,
- pozostawianie większej ilości czasu na przygotowanie się z danego materiału (dzielenie go na małe części, wyznaczanie czasu na jego zapamiętanie i odpytywanie).
- zmniejszanie ilości, stopnia trudności i obszerności zadań,
- dzielenie materiału na mniejsze partie, wyznaczanie czasu na ich opanowanie i odpytywanie,
- wydłużanie czasu na odpowiedź, przeczytanie lektury,

- wprowadzanie dodatkowych środków dydaktycznych np. ilustracje, ruchomy alfabet,
- odwoływanie się do znanych sytuacji z życia codziennego,
- formułowanie pytań w formie zdań o prostej konstrukcji powołujących się na ilustrujące przykłady,
- częste podchodzenie do ucznia w trakcie samodzielnej pracy w celu udzielania dodatkowej pomocy, wyjaśnień,
- zajęcia w ramach zespołu dydaktyczno – wyrównawczego, gdzie szczególnie u młodszych dzieci należy oprócz wyjaśniania bieżących zagadnień programowych usprawniać funkcje poznawcze (procesy intelektualne i percepcyjne), (zajęcia dodatkowe są niezbędne, bowiem dziecko z inteligencją niższą niż przeciętna w stanie opanować tych umiejętności tylko dzięki pracy na lekcji i samodzielnej nauce własnej w domu),
- należy zezwolić na dokończenie w domu niektórych prac wykonywanych na lekcjach,
- dyktanda przeprowadzać indywidualnie w wolniejszym tempie, gdyż dzieci te często nie nadążają za klasą,
- potrzeba większej ilości czasu i powtórzeń na opanowanie materiału.

Uczniowie słabosłyszący

- zapewnić dobre oświetlenie klasy oraz miejsce dla ucznia w pierwszej ławce najlepiej w rzędzie od okna; uczeń, będąc blisko nauczyciela, może słuchać jego wypowiedzi i jednocześnie odczytywać mowę z ust,
- umożliwić odwracanie się w kierunku innych kolegów odpowiadających na lekcji, co ułatwi lepsze zrozumienie ich wypowiedzi,
- nauczyciel, mówiąc do całej klasy, powinien stać w pobliżu ucznia zwrócony twarzą w jego stronę - nie powinien chodzić po klasie czy być odwrócony twarzą do tablicy; to utrudnia uczniowi odczytywanie mowy z jego ust,
- należy mówić do ucznia wyraźnie, używając normalnego głosu i intonacji, unikać gwałtownych ruchów głową czy nadmiernej gestykulacji,
- trzeba zadbać o spokój i ciszę w klasie, eliminować zbędny hałas m.in. zamykać okna przy ruchliwej ulicy, unikać szeleszczenia kartkami papieru, szurania krzesłami; takie zakłócenia stanowią również problem dla uczniów z aparatami słuchowymi,
- nauczyciel powinien ocenić, czy polecenia kierowane do całej klasy są właściwie rozumiane przez ucznia niedosłyszącego (w przypadku trudności zapewnić mu dodatkowe wyjaśnienia, sformułować inaczej polecenie),
- uczeń niedosłyszący powinien siedzieć w ławce ze zdolnym uczniem, zrównoważonym emocjonalnie, który chętnie dodatkowo będzie pomagał mu np. szybciej otworzy książkę, wskaże ćwiczenie, pozwoli przepisać notatkę z zeszytu itp.
- w czasie lekcji wskazane jest używanie jak najczęściej pomocy wizualnych i tablicy, m.in. zapisanie nowego tematu,
- można przygotować uczniowi z niedosłuchem plan pracy na piśmie opisujący zagadnienia poruszane w wykładzie lub poprosić innych uczniów w klasie, aby robili notatki z kopia i udostępniali je koledze,
- konieczne jest aktywizowanie ucznia do rozmowy poprzez zadawanie prostych pytań, podtrzymywanie jego odpowiedzi przez dopowiadanie pojedynczych słów, umowne gesty, mimiką twarzy,
- nauczyciel podczas lekcji powinien często zwracać się do ucznia niesłyszącego, zadawać pytania – ale nie dlatego, aby oceniać jego wypowiedzi, ale by zmobilizować go do lepszej koncentracji uwagi i ułatwić mu lepsze zrozumienie tematu
- z uwagi na wolne tempo czytania, dziecko potrzebuje więcej czasu na przeczytanie całej książki; dla ułatwienia zrozumienia treści nauczyciel może podać pytania pomocnicze, na które uczeń powinien przygotować odpowiedzi –czytając wcześniej lekturę,
- jeżeli pisanie ze słuchu sprawia dziecku niedosłyszącemu duże trudności, można je zastąpić inną formą ćwiczeń w pisaniu: a. przepisywanie zdań z uzupełnieniem „luk” odpowiednimi wyrazami b. utrwalanie znanych zasad pisowni i zwrotów gramatycznych –dobieranie odpowiednich wyrazów, uwzględniając ich rodzaj, osobę, liczbę c. sprawdzanie notatek ucznia i uzupełnianie ich,

- przy ocenie prac pisemnych ucznia nie należy uwzględniać błędów wynikających z niedosłuchu, one nie powinny obniżyć ogólnej oceny pracy; błędy mogą stanowić dla nauczyciela podstawę, do podjęcia z dzieckiem dalszej pracy samokształceniowej i korekcyjnej; błędy w pisowni należy oceniać opisowo, udzielając dziecku wskazówek do sposobu ich poprawienia,
- indywidualizacja oceniania,
- przy ocenie osiągnięć ucznia z wadą słuchu należy szczególnie doceniać własną aktywność i wkład pracy ucznia, a także jego stosunek do obowiązków szkolnych (systematyczność, obowiązkowość, dokładność).

Dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego szczególne dostosowania wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych uczniów znajdują się w Indywidualnych Programach Edukacyjno-Terapeutycznych.

Aleksandra Kapel

Nauczyciel religii